JĘZYK POLSKI – KLASA 8A, 8B

29 kwietnia 2020 r.

Temat: <u>Kontekst w akcie komunikacji</u>

Dzień dobry! 😊

Często mówi się, że słowa czy zdania wyrwane z kontekstu znaczą całkiem co innego niż w całej wypowiedzi. Dzieje się tak dlatego, że znaczenie wyrazu lub zdania może zależeć od tego, jakie słowa (czy zdania) stanowią jego najbliższe sąsiedztwo. Na przykład słowo *dobrze* może, w zależności od kontekstu, oznaczać:

- zgodę, np. *Dobrze, możesz to zrobić.*
- ocenę szkolną, np. *Siadaj, dobrze!*
- ocenę stanu zdrowia, np. *Czuję się dobrze.*
- korzyść, zysk, np. *Dobrze sprzedałem stary rower.*
- pochwałę, uznanie, np. *Dobrze się o nim mówi.*
- pomyślny wynik, np. *Wszystko skończyło się dobrze.*

<u>Proszę zapisać do zeszytu poniższą notatkę, a następnie wykonać załączone ćwiczenia.</u>

Kontekst w znaczeniu komunikacji językowej oznacza zależność znaczenia treści jakiegoś fragmentu tekstu, wypowiedzi lub słowa, od treści i znaczeń słów ją poprzedzających lub po nich następujących. Wyróżniamy:

- ***kontekst kulturowy –*** ułatwia odczytanie aluzji i metafor, np. nawiązania do mitów czy Biblii są czytelne dla wykształconego Europejczyka, a mogą być niezrozumiałe dla małego dziecka;
- ***kontekst społeczny –*** odbiór treści ułatwiają relacje między rozmawiającymi (ważne jest to czy konwersujący dobrze się znają, czy występują między nimi jakieś zależności formalne, czy się lubią oraz w jakiej sytuacji dochodzi do aktu komunikacji, np. w domu, w szkole, w urzędzie).

UWAGA!!!

Proszę o napisanie rozprawki na temat: „Bogactwo to stan umysłu, a nie konta” (Robert Kiyosaki). Odwołaj się do treści „Opowieści wigilijnej” Charlese Dickensa oraz do innego wybranego tekstu literackiego.

<u>Pracę należy zredagować w WORDZIE i przesłać na mojego maila do 2 maja (sobota, godz. 15.00).</u>

Kontekst w akcie komunikacji

1. Porównaj pary zdań A–B i C–D. Wyjaśnij znaczenie wyróżnionych wyrazów w zależności od kontekstu.

A. Co to za *kwaśna* mina? Uśmiechnij się.

B. Uwielbiam *kwaśne* owoce – wiśnie, porzeczki, agrest.

C. *Rozchmurz się*, na pewno wszystko będzie dobrze.

D. Gdy *się rozchmurzyło*, naszym oczom ukazał się piękny widok na Tatry.

2. Uzasadnij pisownię podanych słów – zastosuj je w zdaniach w odpowiednim kontekście.

A. Teatr Polski / teatr polski

B. szaro-niebieski / szaroniebieski

C. niełądny / nie ładny

D. Polka / polka

E. profesor zwyczajny / zwyczajny profesor

3. **Ułóż po dwa zdania z każdym z podanych związków wyrazowych. Nadaj im znaczenie – raz dosłowne, raz przenośne.**

A. bułka z masłem

B. spadać na cztery łapy

C. pięta Achillesa

D. różowe okulary

E. stawać na głowie

4. **Uzupełnij podany fragment *Opowieści wigilijnej* brakującymi wyrazami zgodnie z zasadami poprawności logicznej i gramatycznej. Wykorzystaj kontekst.**

Dom nosił jeszcze ślady dawnej świetności, ale wyraźnie chylił się ku _____ . Ściany _____ odrapane, zmurszałe i pokryte pleśnią, w _____ brakowało szyb, a stara brama wisiała, wyrwana z zawiasów. […]

Wszędzie panowała głucha _____ . Duch i Scrooge _____ przez hall i poszli do sali z tyłu domu. Drzwi otworzyły się _____ nimi i zobaczyli przed sobą długi, smutny pokój, zastawiony szkolnymi _____ i krzesłami z kominkiem, w którym tlił się niewielki płomień. Za jedną z ławek, przy świecy _____ mały chłopiec. Scrooge usiadł _____ niego i zaszlochał widząc tę samotną istotę, którą był kiedyś.

W budynku nie było _____ żadnego dźwięku. _____ nie chodził po opustoszałych salach, _____ zamykał drzwi, w _____ nie trzaskał ogień. Scrooge, ogarnięty współczuciem dla samego siebie, płakał _____ bardziej.

Na podstawie: Ch. Dickens, *Opowieść wigilijna*, tłum. D. Sadkowska

5. **Uzupełnij podane zdania wyrazami wybranymi z ramki. Możesz zmienić ich formę gramatyczną.**

akompaniament • akustyka • artykuł • demokracja • informacja • kontakt • komunikat • marzenie • pielgrzym • popularny • powszechny • majątek • posag • tułacz

A. Jeśli chcemy się dowiedzieć, jaka będzie pogoda, możemy wysłuchać _____ meteorologicznego.

B. Jeśli ktoś jest bogaty, mówimy, że ma duży _____.

C. Jeśli ktoś wybiera się w podróż do świętego miejsca, mówimy, że jest _____.

D. Jeśli w wyborach biorą udział wszyscy obywatele państwa, to znaczy , że wybory są _____.

E. Jeśli nie potrafisz śpiewać a cappella, możesz poprosić o _____.